

DECIZIE

12 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Individuală „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Turist-2”, Larisei Savva și Anei Bolboceanu cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, recunoașterea dreptului preferențial la cumpărarea bunului imobil și recunoașterea dreptului de cumpărător după Întreprinderea Individuală „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean”

c o n s t a t ă :

La 20 iulie 2011 Întreprinderea Individuală „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Turist-2”, Larisei Savva și Anei Bolboceanu cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, recunoașterea dreptului preferențial la cumpărarea bunului imobil și recunoașterea dreptului de cumpărător după Întreprinderea Individuală „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean”.

La 29 martie 2013 ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” a depus cerere concretizată de chemare în judecată împotriva SRL „Turist-2”, Larisei Savva și Anei Bolboceanu cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, recunoașterea dreptului preferențial la cumpărarea bunului imobil și recunoașterea dreptului de cumpărător după ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean”.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 14 februarie 2017 s-a respins ca nefondată acțiunea și s-a încasat din contul ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1580 de lei (f.d. 187, 170-175 recto-verso).

La 16 martie 2017, ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 14 februarie 2017, solicitând admiterea cererii de apel și casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f.d. 176).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017 (f.d. 181-182) nu s-a dat

curs cererii de apel și s-a acordat apelantului ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” termen până la data de 22 iunie 2017, ora 10.00 pentru achitarea taxei de stat în mărime de 1 132,50 de lei și prezentarea apelului motivat, în limba de stat, explicându-i totodată că, în caz contrar apelul va fi restituit.

La 14 iunie 2017 ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017, solicitând admiterea recursului și casarea integrală a încheierii instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare (f.d. 185-186).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept procedural, iar concluziile instanței de apel sânt în contradicție cu circumstanțele pricinii, or, la depunerea acțiunii ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” a achitat cu titlu de taxă de stat suma de 200 de lei. Prin urmare, la depunerea cererii de apel urmează să achite 75% din suma de 200 de lei, ceea ce constituie 175 de lei.

Totodată, în cazul în care Curtea Supremă de Justiție va ajunge la concluzia necesității achitării sumei de 1 132, 50 de lei cu titlu de taxă de stat la depunerea cererii de apel, solicită scutirea parțială de la achitarea taxei de stat la depunerea apelului, și anume scutirea de la plata sumei de 957,50 de lei.

În conformitate cu prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Colegiul constată că, din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării recurentului a încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017 (f.d.181-182) pentru a determina respectarea termenului legal de declarare a recursului, însă decizia recurată a fost expediată participanților la proces anexată la citația din 20 mai 2017 (f.d. 183), iar cererea de recurs a fost depusă la 14 iunie 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe recurs (f.d. 185), prin urmare calea de atac se consideră exercitată în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” urmează a fi respins pentru următoarele.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Verificând legalitatea încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017 prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul constată că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept material și procedural pertinente.

Conform art. 84 din Codul de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Potrivit articolului 365 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică: a) instanța căreia îi este adresat apelul; b) numele sau denumirea, domiciliul sau sediul apelantului, calitatea lui procedurală; c) hotărârea atacată, instanța care a emis-o, completul de judecată, data emiterii; d) motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul; e) probele invocate în susținerea apelului; f) solicitarea apelantului; g) numele și domiciliul martorilor, dacă se cere a fi citați în apel; h) documentele ce se anexează.

Totodată, conform dispozițiilor alin. (4) al aceluiași articol, la cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

Aderent, potrivit art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești în cazul litigiilor cu caracter patrimonial taxa de stat se calculează în mărime de 75 % din taxa calculată din suma contestată.

Materialele cauzei atestă că, ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” a înaintat acțiune civilă împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Turist-2”, Larisei Savva și Anei Bolbocean, prin care a solicitat recunoașterea dreptului preferențial la cumpărarea bunului imobil, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr.993 din 21 aprilie 2011 și recunoașterea dreptului de cumpărător după reclamant.

Succesiv, la 16 martie 2017, ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 14 februarie 2017, solicitând admiterea cererii apelului și casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii. Remarcăm că, la depunerea cererii de apel, ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” nu a prezentat dovada achitării taxei de stat (f.d. 176).

Cu titlu de consecință, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017 (f.d. 181-182) nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat apelantului ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” termen până la data de 22 iunie 2017, ora 10.00 pentru achitarea taxei de stat în mărime de 1 132,50 de lei și prezentarea apelului motivat, în limba de stat, explicându-i totodată că, în caz contrar apelul va fi restituit.

La caz, instanța de recurs taxează că, contractul de vânzare-cumpărare este în esență este un contract cu titlu oneros, deoarece părțile urmăresc realizarea unor interese patrimoniale. Astfel, având în vedere că, prin acțiunea în speță reclamantul urmărește realizarea unor scopuri patrimoniale, acțiunea poartă un caracter patrimonial.

În această ordine de idei, sunt blamabile alegațiile recurentului precum că, la depunerea acțiunii a achitat taxa de stat ca pentru acțiune nepatrimonială în sumă de 200 de lei. Or, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 14 februarie 2017 s-a respins ca nefondată acțiunea și s-a încasat din contul ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1580 de lei (f.d. 187, 170-175 recto-verso). Astfel, din conținutul părții motivate a hotărârii primei instanțe reiese că, la depunerea cererii de chemare în judecată reclamantul a achitat parțial taxa de stat în mărime de 200 de lei, și având în vedere că acțiunea a fost respinsă, prima instanță a conchis necesitatea de a încasa de la ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1580 de lei.

Distinct celor menționate, Colegiul învederează că, accesul liber la justiție este o parte componentă incipientă a dreptului la un proces echitabil, consacrat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și presupune posibilitatea oricărei persoane

de a se adresa direct și nemijlocit la o instanță de judecată, pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime. Este unanim acceptat ca dreptul de acces la justiție nu poate fi un drept absolut, ci unul care poate implica limitări, cât timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit.

Instanța de recurs menționează că, taxa de stat nu este un impediment al accesului liber la justiție, atît timp cît statul asigură aplicarea eficientă și uniformă a prevederilor normative referitoare la cuantumul taxei de stat, la scutirile de taxa de stat dispuse din oficiu ori la solicitarea persoanei interesate. Dreptul de acces la un tribunal consacrat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină instanța de judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de contestare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării bunei administrări în justiție și proporționalitatea unei astfel de restricții.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a accentuat în argumentarea soluției în cauza *Kreuz vs Polonia* (Cererea nr.28249/95), faptul că dreptul de acces la o instanță de judecată nu are un caracter absolut, fiind normal și dezirabil ca acesta să fie supus anumitor limitări, intrinseci forței de reglementare legislativă specifice oricărui stat de drept. Astfel, pot exista limitări de natură procedurală, precum imperativul parcurgerii unei proceduri prealabile și chiar limitări de natură financiară, precum impunerea unor taxe judiciare. Importantă rămâne însă rezonabilitatea acestor limitări, ele trecând limitele convenționale atunci când restricționează accesul la justiție în asemenea mod încât aduc atingere însăși esenței dreptului consacrat în beneficiul tuturor justițiabililor. În acest sens, este respinsă teza ce echivalează dreptul de acces la justiție cu gratuitatea actului de justiție.

Din perspectiva celor menționate supra, raportate la normele legale precitate, Colegiul apreciază ca fiind lipsite de substanță alegațiile recurentului precum că impunerea achitării taxei de stat constituie impediment de acces liber la justiție. Or, din moment ce recurentul nu a făcut uz de dreptul său de a solicita scutirea, amânarea sau eşalonarea plății taxei de stat la depunerea apelului, aducând în acest sens probe pertinente și concludente care ar confirma situația sa financiară și imposibilitatea de plată, este incertă justificarea recurentului cu privire la impedimentul în accesul liber la justiție impus prin plata taxei de stat.

În această consecutivitate, instanța de recurs notează că instanța de apel justificat nu a dat curs apelului declarat de ÎI „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Râșcani) din 14 februarie 2017 din motiv că, cererea de apel nu corespunde prevederilor art. 365 din Codul de procedură civilă, or, procedura civilă, ca activitate a instanțelor judecătorești de examinare și soluționare a pricinilor civile, este strict reglementată de normele de drept procedural, care au menirea primordială de a asigura persoanelor interesate posibilitatea de a folosi mijloacele legale în vederea apărării drepturilor și intereselor legitime încălcate sau contestate neîntemeiat.

Astfel, derularea fazelor procesului civil este dictat de principiul legalității, având ca deziderat prioritar – aplicarea corectă și uniformă a normelor de drept de către instanțele de judecată, respectarea legii de către toți participanții la proces și persoanele care contribuie la înfăptuirea justiției în cadrul examinării și soluționării cauzelor civile.

Deci, dispozițiile art. 364 și art. 365 din Codul de procedură civilă pun în sarcina instanței de apel de a verifica modul și condițiile declarării apelului, în caz contrar și întru conformarea acestor cerințe, instanța de apel dispunând printr-o încheiere, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor, reieșind din prevederile art. 368 din Codul de procedură civilă.

Instanța de recurs decelează că, această ultimă dispoziție legală nu face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului, ci numai îl întrerupe pe o perioadă determinată de timp întru lichidarea neajunsurilor, totodată fiind posibilă și verificarea legalității de către instanța de recurs ca rezultat al contestării.

Referitor la cerința recurentului privind scutirea parțială de la taxa de stat, instanța de recurs notează că nu poate examina o cerere care nu a fost examinată de instanța inferioară, or, în sensul Secțiunii 1 a capitolului XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs verifică în exclusivitate respectarea normelor procesuale la emiterea încheierii atacate.

Astfel, Colegiul consideră solicitarea recurentului cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat la depunerea apelului ca fiind irelevantă și care depășește limitele recursului.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017 este întemeiată și legală, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Centrul Taekwon-do (ITF) –Bolbocean” și a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Centrul Taekwon-do (ITF) –Bolbocean”.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2017, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Individuală „Centrul Taekwon-do (ITF) – Bolbocean” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Turist-2”, Larisei Savva și Anei Bolboceanu cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, recunoașterea dreptului preferențial la cumpărarea bunului imobil și recunoașterea dreptului de cumpărător după Întreprinderea Individuală „Centrul Taekwon-do (ITF) –Bolbocean”.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ala Cobăneanu